

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae Quibus exhibentur quaedam Observationes circa aliquot Propositiones De Luxuria & Abortu Inter LXV. A SS. Domino Nostro Innocentio XI. Condemnatas

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Tertia. Allegatur doctrina generalis de Voluntario in causa sive indirecto, & unà ostenditur quandonam Mollities & Abortus sint voluntaria in causa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40549

jectis concupitis, quanta erit cupiditas ac ardor quibus ea concupiscet. Dolor ille ac tristitia in æternum non minuentur, ut jam fit, per debilitatem corporis, numquam interrumpentur per distractiones ad alia objecta, quia anima per totam æternitatem doloris seu tristitiæ objectis constanter inhærebit. Ex quibus omnibus conficitur quod dolor ac tristitia rationalis in animabus parvulorum sine Baptismo decedentium erunt admodum magna: quibus si addas pœnam sensus ab igne infernali, non videmus quomodo dubitari possit, quin procurantes abortum gravissime peccent eo titulo, quòd saltem periculo se exponant foetum conjiciendi in tantas ac tam diuturnas pœnas: nam ut ante ostensum est, numquam expellitur foetus sine periculo expellendi animatum animâ rationali.

§. 5.

Nullam speciem excusationis allegant procurantes abortum, dicendo se opinari quod foetus non tam cito, sed longè tardius animetur animâ rationali; item sentire quod parvuli sine baptismo decedentes non puniantur pœna sensus.

Nihil certius est quam animam rationalem in foetum humanum immitti independentè à nostris opinionibus, & similiter parvulos cum solo originali decedentes puniendos esse non juxta humanas de illa re sententias, sed secundum justitiam divinam; ita ut opiniones hominum nihil accelerabunt aut tardabunt circa animationem foetus, nihil quoque augebunt aut diminuunt circa pœnas parvulorum: sive proinde hoc sive illud putent procurantes abortum, ipsorum opinio nec minuet, nec augebit, aut aliter immutabit periculum expellendi foetum animatum, eumq̄, conjiciendi in pœnas infernales mox descriptas.

CONCLUSIO TERTIA.

Allegatur doctrina generalis de Voluntario in causa sive indirecto, & unà ostenditur quandonam Mollities & Abortus sint voluntaria in causa.

§. I.

Definitur Voluntarium in causa.

Voluntarium aliud dicitur voluntarium directè, id est, quod secundum se est volitum; aliud voluntarium indirectè, quod aliter vocant voluntarium in causa, sive interpretativum. De voluntario directè hic obiter tantum agemus, tum quia satis notum est, tum quia non spectat ad materiam hâc conclusione examinandam. Voluntarium indirectè sive in causa dicitur effectus qui alicui agenti imputatur quatenus ponit causam quam debuisset omittere ne sequeretur talis effectus. Hinc collige voluntarium in causa solummodò habere locum in effectibus malis: quia impossibile est ut effectus bonus agenti imputetur in laudem quia ponit causam quam debuisset omittere ne poneretur talis effectus: secus de effectu malo qui ex actione nostrâ sequitur, quia non debet effectus malus, ut in culpam imputeretur, esse volitus secundum se, prout debet bonus ut imputeretur in laudem: hic insuper debet esse volitus propter suam bonitatem ut censearis benè agere, etsi malus non debeat esse volitus propter suam malitiam ut male agas. Quæ omnia per se nota sunt iis qui mentem habent utcumque capacem contemplandæ legis æternæ.

Causa in definitione intelligitur non solum positiva, sed etiam privativa: nam omittenti impedire ex gr. homicidium quod impedire debebat, censetur esse voluntarium in causa. Sic juxta S. Th. in 3. p. q. 80. a. 7. in c. nocturna pollutio proveniens ex illusionè dæmonum aliquando est voluntaria in causa homini omittenti se per devotionem armare adversus ejusmodi illusionem. Verba S. Th. sunt: "Consideranda est causa pollutionis nocturnæ: quandoque
,, enim.

enim provenit à causa extrinsecâ spirituali , scilicet ex dæmonum illusione.... Illusio
dæmonum quandoque provenit ex præcedenti negligentia præparationis ad devotio-
nem, quæ potest esse mortale & veniale peccatum.

Ex definitione patet duo requiri , ut effectus sit voluntarius in causâ : Primò namque
requiritur ut causam ex quâ effectus sequitur agens omittere teneatur , defectu cujus re-
quisiti non dicitur justo observanti mandata Dei esse voluntaria, invidia quæ in aliis inde
nascitur ; quia observantiam illam omittere non debet. Ex. gr. Abel non debebat omit-
tere religiosam suam oblationem Sacrificii propter iram Cain : nec Joseph debuit omit-
tere accusationem fratrum de crimine pessimo ; ob sinistrum eorum in se affectum qui
inde vel nascebatur vel augebatur. Secus dicendum de libidine quæ in aliis accenditur ex
lascivo mulieris alicujus ornatu , quem proculdubio omittere debet. Secundò requiritur ut
causa omitti debuerit ne sequeretur malus iste effectus , id est , ut eo titulo quod malus
iste effectus foret secutus , causa omitti debuerit. Nam Clerico qui inter venandum
occidit hominem dum putat occidere feram , non dicitur homicidium esse voluntarium in
causa , si circumspeditionem ac reliqua omnia adhibuerit quæ ab alio quocumque adhi-
beri debebant ne tali eventu homo occideretur : siquidem non debuit tunc ista venatio
omitti ob periculum homicidii , sed alio titulo , quòd nimirum per Canones Clerico fit
interdicta. Ex iis quæ de voluntario directo & indirecto sive in causa dicta sunt , sequi-
tur primò quod voluntarium directum cæteris paribus fit magis voluntarium quam indi-
rectum : hoc enim propriè omnino loquendo volitum non est , sed solummodò reputatur
volitum , quatenus nimirum causa ejus non est omissa , ubi ex adverso voluntarium dire-
ctum est propriè & secundum se volitum.

Secundò sequitur quod voluntarium directum cæteris paribus fit magis culpabile quam
indirectum : ex. gr. homicidium , pollutio , &c. directe volita proculdubio sunt longe
magis culpabilia quam volita indirecte , ut si hæc sit volita solummodo ratione neglectæ
præparationis adversus illusiones , & illud ratione ponderis incircumspectè ejecti in
plateam frequentatam. Ratio est petenda ex illo axioma : propter quod unumquodque
est tale ipsum est magis tale. Dictum est , cæteris paribus , quia fieri potest ut unica mol-
lities directe volita sit minus culpabilis quam plures volitæ indirecte ex. gr. per mulierum
lascivum venereumque ornatum , si ille , ut sæpè fit , ad talia pelliciat multos juvenes.

Ex iis quæ de voluntario directo specialiter diximus , sequitur quod ipsa causa ratione
cujus quidpiam dicitur voluntarium in causa , sit directe voluntaria ; ex. gr. dum Eccle-
siasticis , Parentibus , aliisque Superioribus quædam crimina committentibus indirecte vo-
luntaria sunt similia crimina à laicis , filiis ac subditis illorum exemplo patrata : tunc enim
causa , id est crimina quæ Ecclesiastici &c. committunt in propria persona , est ipsis
directe voluntaria ; hinc illi tunc magis sunt culpabiles quam laici , dum hi sola crimina
propria volunt directe , & illi insuper aliena indirecte.

Ex iis quæ specialiter dicta sunt de voluntario indirecto consuetarium est , nullatenus
subsistere quod quidam aiunt , voluntarium indirectum non esse magis culpabile , quàm
causam secundum se. Etenim cum voluntarium quatenus indirectum non dicatur culpabile
ratione malitiæ quæ inest causæ (nam causa est voluntaria directe) sed ratione effectus ,
expendendum est quanta sit malitia in effectu , ut à proportionem ejus dignoscatur quam
culpabile sit istum effectum velle in causa. Hinc certissimum evadit : 1. Quod volunta-
rium in causa possit esse culpabile , etsi causa secundum se nullo modo sit culpabilis.
2. Quod voluntarium in causa possit esse mortaliter culpabile , etsi causa secundum se sit
venialiter tantum aut nullo modo culpabilis : utrumque patuit dum ab Apóstolo culpâti
fuerunt qui cum aliorum scandalo comedebant quæ idolis erant immolata : alterum
specialiter patet quando mulier gravida ex potione aut comestione vel quâvis aliâ

actione aliàs licitâ vel venialiter tantum malâ prævidet secuturum abortum ; aut quispiam ex joco alias licito vel venialiter tantum malo prævidet secutura valde gravia mala, ex. gr. odia, graves rixas aut duella.

§. 2.

Prima animadversio circa voluntarium in causâ.

AD dignoscendum quandonam effectus sit voluntarius in causâ : primò expendum quanta sit in effectu secuturo malitia : nam quo effectus est pejor eo magis est cavendus. Ex. gr. si effectus sit homicidium, magis caveri debet quam parva læsio : hinc fieri potest, ut quamvis parva læsio non foret voluntaria in certa causâ, quia adeo infrequenter ex ista sequitur ; homicidium nihilominus, licet æque infrequenter sequeretur, esset voluntarium in causâ. Similiter fieri posset ut pollutio nocturna non esset voluntaria in certa causâ, ex. gr. comestione aut potione aliquâ, quia rursus adeo infrequenter ex ista causâ sequitur, abortus tamen, licet æque infrequenter sequeretur, esset voluntarius in tali causâ. Variis namque titulis longe deterior est abortus, etsi non directè volitus, quam pollutio nocturna similiter non directè volita. Deinde cum periculum foetum, ne dicam occidendi, præcipitandi in poenas infernales ac æternas damni & sensus, sit longe majus quam pericula amittendi famam, bona temporalia, sanitatem, & vitam ipsam, facile est hinc colligere quod parentes magis illud quam hæc cavere debeant, quodque pro illo avertendo Deum singulariter debeant orare.

§. 3.

Secunda animadversio circa voluntarium in causâ.

UT de voluntario in causâ rectè judices, etiam indagandum an & quam frequenter contingat effectum malum ex causâ illa sequi : etenim dum sequitur frequentius, magis est cavenda illius causâ : Hinc non omnes homines æque cavere debent intemperantiam cibi & potus ob sequelam pollutionis nocturnæ, sed magis illi in quibus hæc frequentius ex illa intemperantia contingit : idem esto judicium de multis aliis actionibus, potissimum venereis aut affinibus, quæ titulo pollutionis nocturnæ, & magis titulo diurnæ, majori obligatione caveri debent ab iis in quibus pollutiones sæpius inde eveniunt : de abortu similiter est judicandum. Nec mirum, cum accidere possit, ut quædam huic personæ omittenda sint ob ejusmodi pericula, non illi ; quod in ipsâ talia pericula locum non habeant. Ex. gr. vidua quæ ex anteriori matrimonio didicit se habituram abortus si rursus Matrimonium contrahat, illicite illud contrahit ; fecus alia in qua non est istius rei periculum. Hinc collige quod matrimonii usus possit hoc titulo esse illicitus quibusdam conjugibus, etsi non aliis.

§. 4.

Tertia animadversio circa voluntarium in causâ.

Quo minor est ratio ponendi causam ex qua timetur effectus malus, eo facilius (cæteris nimirum paribus, quod in similibus semper intelligimus) effectus ille est voluntarius in causâ. Ex. gr. contingit ex ædificiorum necessariorum constructione operarios aliquos trabes vel lapides transferendo aut aliud agendo lædi : fieri tum potest ut ob infrequentiam aut levitatem læsionis comparatæ ad ejusmodi ædificiorum exstructionem læsio non censeatur ædificanti voluntaria in causâ, attendendo ad rationem sive necessitatem ædificandi ; ita ut similis læsio æque infrequenter conjuncta actionibus quibusdam inutilibus,

ex. gr.

ex. gr. temerariæ ejectioni ponderum ex fenestra aut inutili translationi lapidum, lignorum, &c. cenferetur voluntaria in causa. Hâc ratione fieri potest ut venereæ quædam corporis commotiones sint voluntariæ in causa audientibus, legentibus, intuentibus venerea sine ratione, saltem tali quæ coram Deo sit sufficiens; ita ut illæ commotiones non essent voluntariæ in causa iis qui ejusmodi venerea audirent, legerent, intuerentur ex ratione quæ coram Deo justa est. Dico *coram Deo*; quia infinities contingit, ut mundus judicet esse justam rationem venerea audiendi, videndi & loquendi, ex. gr. in conventibus mundanis ac illecebrosis personarum utriusque sexûs, item legendi in Romannis, ut vocant, quamvis rationes illæ coram Deo non solum non sint sufficientes ad permittendum in se dictas inordinatas commotiones: verum etsi his cessantibus, ob temporis perditionem, ob scandala aliorum, & ob multa alia professioni christianæ inimica, solícite deberent vitari.

Ratione non omnino absimili perperam negantur turpes corporis commotiones esse voluntariæ in causa quia luxus & intemperantiæ ex quibus proveniunt mundo probantur aut necessaria reputantur. Idem cense de ebrietatibus, rixis, &c. quatenus sequuntur ex conviviis coram Deo inutilibus. Minori jure negatur quod voluntarii sint in causa abortus qui indirecte accersuntur per varia lasciviæ, petulantia aut pompæ mundanæ genera, & generatim qui per causas quascunque, etsi mundo probatas, Deo tamen improbatas.

Priusquam hunc paragraphum finiamus, notandum non sufficere quamcumque justam rationem ponendi causam, ut effectus malus qui inde sequitur non sit in illa causa voluntarius, prout in æquivalenti ostendimus in Thesibus nostris die 27. Januarii 1684. defensis, dum in earum Conclusione quarta impugnavimus hanc generalem regulam: *dum causa habet duos effectus unum bonum & alterum malum, licet eam ponere intendendo effectum bonum & permissive se habendo ad malum.* Vide illic etiam horrenda corollaria quæ ex regula illa nimium generaliter accepta deduximus. Ad dicta ibidem remittimus harum Thesium lectorem, ut dum viderit ibi quandonam ob effectum bonum liceat ponere causam, permissive se habendo ad effectum ejus malum, etiam colligat quandonam ob rationem bonam liceat ponere causam effectus mali, sicut non censeatur propterea interpretative velle effectum malum. Videbit ibi inter cætera quomodo effectus bonus (& consequenter justa ratio) debeat considerari comparative ad effectum malum qui ex causa sequitur: ex quo ulterius colliget, quod si causa ponatur ob rationem in se justam, minorem tamen quam requirat effectus malus ejusdem causæ, censebitur equidem qui causam ponit interpretative velle effectum malum. Ex quo facile est videre quod major commoditas hujus illiusve situs corporis præ aliis in lecto non sit ratio sufficiens ut quis censeatur non velle interpretative pollutionem, quæ ex tali situ sequitur. Colliget præterea, quantum prægnantes cavere debeant perturbationes animæ & corporis quæ creare possunt periculum abortus: nam in abortu, etsi nec procurato nec directe intento, specialiter considerandum est quod effectus malus consistat in periculo summi mali, id est, in periculo ne foetus incurrat pœnas æternas damni & sensus: nam, ut ante ostendimus, periculum istud comitatur omnem abortum, etiam à prima die concubitus.

§. 5.

Quarta animadversio circa voluntarium in causa.

Quantò causa magis malitiosè ac foedè insluit in effectum malum, tantò magis propterea cavendum est ne causa ponatur, non solum quia productura est talem effectum, sed quia tam malitiosè ac tam foedè eum est productura. Hinc magis cavenda causa pollutionis diurnæ quàm nocturnæ: hinc etiam titulo pollutionis secuturæ arctiori obligatione tenemur vitare, cæteris paribus, actiones venereas ex quibus illa procedit, quàm indifferentes.

§. 6. *Quinta*

Quinta animadversio circa voluntarium in causa.

Hic etiam attendendum an agens non habeat obligationes speciales vi alicuius officii ad averendum effectum malum de quo quaeritur an sit voluntarium in causa: nam si habeat speciales, facilius illi quam aliis ille effectus est voluntarius in causa: ex.gr. peccata Subditorum, Filiorum, Parochianorum, Pœnitentium facilius sunt in causa voluntarii Superioribus, Parentibus, Pastoribus & Confessariis illorum, quam aliis; & cum singularissimè debeamus cavere ne gravia peccata ipsi in propria persona committamus, facilius nobis ratione periculi peccandi in propria persona sunt voluntaria propria peccata, dum eorum occasionem non tollimus, quam peccata aliena, quorum similiter occasionem non tollimus; intellige rursus cæteris paribus; nam mulieres ex.gr. quæ suis verbis, factis, aut luxurioso ornatu sunt occasio multorum peccatorum contra castitatem in multis aliis, possunt hoc titulo longè gravius peccare, quam si sibi ipsis solis essent occasio alicuius talis peccati.

Sexta animadversio circa voluntarium in causa.

Ex antedictis evidenter confectarium est non posse generaliter determinari quoties debeat effectus malus sequi ex certa causa ut ille effectus censeatur in ista causa voluntarius: quia ex animadversione prima habetur, minus in hac parte sufficere quando effectus est magis malus, id est, tunc effectum minus sæpè debere sequi ex causa, ut in ista causa sit voluntarius. Ex tertia minus sufficere, quando minor vel nulla est ratio causam ponendi. Ex quarta minus sufficere, quando causa magis malitiosè aut magis foedè influit in effectum. Ex quinta rursus sufficere minus, quando agens habet obligationes speciales vi alicujus officii ad averendum effectum malum.

Evidens est non subsistere has Regulas: ut effectus malus sit voluntarius in causa, debet ex illa causa sequi FREQUENTER, PLERUMQUE, SEMPER VEL FERÈ SEMPER, MORALITER CERTO, &c.

Ut effectus malus sit voluntarius in causa, sufficit quod illa causa debuisset omitti ne sequeretur talis effectus. Quoties aut quàm rarè sufficiat, pendet à gravitate malitiæ quæ est in effectu, à magnitudine rationis ponendi causam, à modo quo causa influit in effectum, item à specialibus obligationibus ipsius agentis. Ex quibus faciliè est videre quandoque etiam sufficere quod effectus rarè sequatur ex certa causa; si nimirum effectus sit valdè malus & nulla ratio causam ponendi, &c. Quin imò demonstrari potest, quod effectus quidam possit alicui esse voluntarius in causa, etsi res ita se habeat, ut de centum vicibus tantum sæmel natus sit ille effectus sequi. Ex.gr. demus locum qui possit capere centum homines illic stantes, verùm scis quod hic & nunc in illo loco stet unicus, nec novisti ullatenus quo loco: deinde ex alto in locum illum sine ulla ratione demittis ingens pondus quod certo opprimeret hominem illum si eum tangat. His præsuppositis hominis illius occisio est voluntaria in ista causa, & tamen cum ibi sint centum spatia quorum unicum occupat iste homo, natum erat evenire ut ex centum vicibus sæmel tantum ille occideretur; poterat enim illud pondus æque cadere in quodvis aliud spatium

ex nonaginta novem non occupatis. Hæc non eo sine allegamus ut probemus semper sufficere quod effectus tam rarò conjungatur causæ in quâ est voluntarius, sed istud sufficere aliquando; imo aliquando nequidem tantum requiri, facile est ex rationibus allegatis, & ex hoc uno exemplo illis subjuncto colligere. Nec minùs facile est hinc videre quod statuendo regulas illas de voluntario in causâ, cogaris in omni genere excusare numerosa ac gravissima peccata, quæ consistunt in voluntario indirecto.

§. 9.

Ex antedictis conficitur, ut aliquid vitandum sit titulo occasionis peccati quam proximam vocant, male requiri ut in peccatum trahat FREQUENTER, PLERUMQUE, SEMPER VEL FERE SEMPER, MORALITER CERTO.

Cum ex antedictis constet quod malum aliquod, ut læsio alterius hominis, possit nobis esse voluntarium in causâ, etsi inde non sequatur moraliter certo, nec semper, aut fere semper, nec plerumque, nec frequenter, magis poterit nobis in causâ esse voluntarium peccatum aliquod mortale nostrum, etsi ex causâ illa nec moraliter certo, &c. nec frequenter sequatur. Etenim quo malum est gravius & huic personæ specialiori titulo, cavendum, eo, ut rursus ex dictis patet, est facilius in causâ voluntarium: nullum vero malum debet homini censi gravius nullumque arctiori titulo cavendum quam peccatum mortale: est enim malum non pœnæ sed culpæ, & quidem lethale; nec alienum sed proprium. Hinc ulterius sequitur quo peccatum inter mortalia est gravius, eo facilius censi volitum in causâ.

Ex dictis conficitur quod male definiant occasionem peccati quam proximam vocant, qui sic definiunt ut requirant quod in peccatum trahat frequenter, plerumque, semper vel fere semper, aut ut moraliter certo: quia procul dubio sufficit ad occasionem peccati proximam, id est ad occasionem peccati quæ vitanda est, quod ita sit inductura in peccatum, ut qui eam ponit aut continuat, censeatur hoc ipso peccatum velle in sua causâ, sive velle interpretativè, aut ut aliter loquuntur, indirectè.

Hinc ulterius conficitur quod si ad occasionem peccati quam proximam vocant, id est, ad occasionem quæ vitanda est, requiras quemadmodum multi, quod in peccatum mortale trahat frequenter, plerumque, semper aut fere semper, moraliter certo; infinitas occasiones peccatorum omnis generis, quæ revera & coram Deo vitandæ sunt, negabis esse vitandas; indulgebisque hominibus ut in illas occasiones se conjiciant, ut in iis mancant, atque hac ratione innumera peccata deinde committant. En unum exemplum pro mille: demus virum qui etsi per annos aliquot singulis diebus frequenter certam mulierem, quotannis cum illa octies circiter solet adulterari: dubitare non licet quin accessus ad istam mulierem sit isti viro titulo occasionis proximæ vitandus, etsi ex quadraginta vicibus tantum semel inde sequatur adulterium.

§. 10.

Quidam termini circa voluntarium in causâ & occasionem peccati impresserunt nocivas ideas in moralibus.

UT aliquid sit voluntarium in causâ, quidam requirunt ut causâ istud producat per se, quemadmodum loquuntur: jam verò illud per se verosimiliter ab aliquibus intelligitur per se physicè, ab aliis per se moraliter, à nonnullis ut sit idem quod moraliter certo, semper vel fere semper, plerumque, &c. quodlibet autem illorum tendit ad magnam laxitatem. De illis particulis moraliter certo, & cæteris jam explicatis satis patet. De primo intellectu

intellectu ostenditur hęc ratione : quia dantur quamplurima quę sunt voluntaria in causa, etsi causa producat illa solummodo *per accidens* physicę loquendo : manifestum hoc est in omnibus factis & dictis quibus proximum nostrum scandalizamus. De secundo intellectu sic ostenditur : quia valde multa dantur quę in causa hominibus sunt voluntaria, etsi ipsi non sint istorum causa *per se* moralis, id est, etsi ipsi illa non causent ex intentione directā : patet in omnibus omninō quę sunt solummodo voluntaria indirectę. Ex quibus universis clarum est, quod ad voluntarium in causa requirendo ut causa istud producat *per se*, imprimantur multis idęe admodum nocivę circa moralia.

Idem facillē est ostendere de illo terminō *occafio proxima*: etenim cum primo auditu ita sonet: ac si diceretur, occasio adeo propinqua ut non detur propinquior; natum est evenire ut multis, precipue pronis in laxitatem, hęc ratione de occasione quę vitanda est, id est, quam ipsi proximam vocant, talis imprimatur idęa, ac si nulla occasio esset vitanda, nisi adeo sit propinqua, ut non detur propinquior; quod nihil aliud est dicere, quam occasionem peccati debere in peccatum trahere *moraliter certo, semper vel fere semper*, aut quid simile.

CONCLUSIO QUARTA.

Propositiones 35., 48. 50. inter condemnatas repugnant experientia, traditioni, rationi.

EXperientiā constat foetus quosdam matris utero excisos, postea vivere, quandoque etiam in longum tempus : quod etiam aliquando evenit dum eventu aliquo extraordinario per partum eduntur mense octavo, septimo, &c. Ex quibus indubitatē concludendum, quod foetus in utero matris vivat animā rationali, priusquam edantur partu ordinario post novem menses. Falsum proinde est quod habet propositio 35. : *Videtur probabile omnem fetum quamdiu in utero est carere animā rationali.* "Negare vixisse puerperia, inquit, Augustinus Enchr. 86. quę propterea membratim exciscantur, ut ejiciantur ex uteris, pręgnantium, ne matres quoque si mortua ibi relinquuntur, occidant, impudentia nimia videtur.

Cum Apostoli in suis Epistolis, Ecclesia in suis Canonibus, & Patres in suis libris fornicationem culpent ac puniant independenter ab omni lege positiva, & gravius quam si sola lege positiva esset prohibita; conficitur falsō dici in Propositione 48. quod *fornicatio solum sit mala quia interdicta.*

Non solum Scripturę Sacrę dicenti indefinitē & universaliter : *mulier vivente viro vocatur adultera si fuerit cum alio viro*, sed etiam rationi adversatur quod dicitur in Propositione 50. *Copula cum conjugata consentiente marito non est adulterium* : quia fidelitas quam sibi debent conjuges est ex institutione divinā, sive juris divini, quo varias ob rationes Deus statuit ut non liceat marito, & minus uxori, se tradere alteri: uxor proinde committit adulterium etsi maritus consentiat de facto, cum non posset consentire de jure. Hinc Can. 70. Concilii Eliberitani etsi nunc abrogato statuitur : "Si conscio marito & ipso consentiente fuerit uxor męchata, placuit nec in fine eis dandam esse Communionem.

P E R T I N E N S.

EX his Thesibus patet quod sententiis quas probabiles vocant, earum Authores voluerint a peccato excusare non solum Homicidia & peccata Luxuria, sed etiam qua in utroque genera sunt summa.

FINIS.